

Italië

a staatsgrenzen

Italië's recente grenzen, bij de uitroeping koninkrijk Italië in 1861 (zonder Triëste en Trente) gingen uit van het nationaliteitsprincipe (italofone grenzen). Voordien was meer de theorie van de natuurlijke grenzen (de Alpen) gebruikt: nergens vallen beide principes echter samen. Daarenboven verliezen de Alpen naar het oosten toe hun scheidend karakter. Grensverdragen waren er in 1860-66, 1919, 1923, 1947 en 1954.

Het irredentisme concentreerde zich aan de oostgrens op het cosmopolitische Triëste, een linguïstisch en cultureel Italiaanse stad, maar met een Slavisch hinterland, en op de lang door Venetië gedomineerde Adriatische oostkust: in 1954 werd definitief bezegeld dat Trieste bij Italië bleef, samen met een klein deel van Istrië.

Salvemini (G.), *The frontiers of Italy*, New York, 1944.

Adami (V.), *Storia documentata dei confini del Regno d'Italia*, 4 dln., ????, 1920-1931.

Italië//Frankrijk

Les Alpes, une frontière?

Tentoonstelling in het *Musée des Plans-Reliefs* in Parijs, tot januari 2025. Over de geschiedenis van de Frans//Italiaanse grens langs de Alpen en de relativiteit van het concept 'natuurlijke grens' en met de presentatie van de reliëfkaarten ter zake.

< <https://www.museedesplansreliefs.culture.fr/expositions-et-evenements/expositions-en-cours> > [30-07-2024].

Italië//Kroatië

Moodie (A.E.), *The Italo-Yugoslav boundary*, London, 1945.

Hughes-Hallett (L.), *The Pike. Gabriele d'Annunzio: poet, seducer and preacher of war*, London, 2013.

Over de strijd rond Fiume (ITA) / Rijeka (HRV) na de Eerste Wereldoorlog.

Italië//Oostenrijk

Een jarenlang grensconflict vond zijn oorsprong in de verlegging van de grens tot de Brennerpas, conform het pact van London (1915) maar in weerwil van het etnisch principe: men argumenteerde dat de waterscheiding de verwerving van de vlakte van Alto Adige vereiste.

The Border Fence, 2018.

Film van Nicolas Geyrhalter.

Over de verschillende meningen en discussie onder de plaatselijke bevolking en het grenspersoneel in Tirol inzake het eventueel optrekken van een grenshek op de grens van Oostenrijk met Italië, naar aanleiding van het toenemend aantal migranten dat de grens wil oversteken.

Di Michele (A.), Renzetti (E.), Schneider (I.) & Clementi (S.), *Al confine. Sette luoghi di transito in Tirolo, Alto Adige e Trentino*, Bolzano, 2012.

Geschiedenis van de grenszone tussen Italië en Oostenrijk.

Moving Borders. A cartographic and political enquiry.

<<http://www.italianlimes.net/project.html>> (accessed 10-06-2022)

Project dat aan de hand van een gletsjer op de Italiaans//Oostenrijkse grens bestudeert hoe natuurlijke grenzen, zoals bergen, beïnvloed worden door ecologische processen wat vragen oproept over hun territoriale representatie en de politieke gevolgen daarvan.

Pariani (A.), *Delimitazione del confine italo-austriaco*, 2 dln., Firenze, 1928.

Penck (A.), *Die österreichische Alpengrenze*, Stuttgart, 1916.

Recensie door Sieger in *Geographische Zeitschrift*, 22, 1916, 8, 471-473.

Italië//Slovenië

Moodie (A.E.), *The Italo-Yugoslav boundary*, London, 1945.

Toebosch (Th.), *Kobarid. Het dorp met teveel geschiedenis*, Amsterdam, 2023.

Over hoe een grensdorp vele grenswijzigingen onderging.

Cf. Een gegeerd grensdorp, in *De Standaard*, 23 december 2023.